

Opinia prawna w sprawie uprawnień pielęgniarki do zakładania cewnika do pęcherza moczowego u mężczyzn.

Warszawa, dnia 18 lipca 2011r.

Ustawa z dnia 5 lipca 1996r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t. j. Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1217 ze zm.) w art. 6 zawiera delegację ustawową dla Ministra właściwego do spraw zdrowia, do określenia, w drodze rozporządzenia, rodzaju i zakresu świadczeń, o których mowa w art. 4 ust. 2 pkt 5 i art. 5 ust. 2 pkt 10 ustawy, udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego, uwzględniając w szczególności: rodzaj świadczeń, do udzielania których wymagane są dodatkowe kwalifikacje uzyskane w toku kształcenia poddyplomowego, wraz z określeniem tych kwalifikacji, rodzaje materiałów pobieranych do celów diagnostycznych, wykaz badań diagnostycznych do przeprowadzania oraz wykaz leków, do podawania których samodzielnie bez zlecenia lekarskiego jest uprawniona pielęgniarka i położna.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego zostało wydane w dniu 7 listopada 2007r., po zaopiniowaniu przez Naczelną Radę Lekarską oraz Naczelną Radą Pielęgniarek i Położnych (Dz. U. Nr 219, poz. 1540). Przedmiotowe rozporządzenie w § 1 ust. 1 pkt 3 lit. e wskazuje, że pielęgniarka jest uprawniona do wykonywania samodzielnie, bez zlecenia lekarskiego świadczeń leczniczych obejmujących zakładanie cewnika do pęcherza moczowego i usuwanie założonego cewnika. Przepisy rozporządzenia nie ograniczają uprawnień pielęgniarki do pacjenta w osobie kobiety, co oznacza, iż dotyczą one wszystkich pacjentów.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 października 2005r. w sprawie zakresu zadań lekarza, pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 214, poz. 1816) w części II załącznika nr 2 „Zakres zadań pielęgniarki i położnej podstawowej opieki zdrowotnej” – część A pkt 6 ppkt 4 wskazuje wyłącznie cewnikowanie pęcherza u kobiet. Jednakże należy zwrócić uwagę na treść zapisu części III tegoż załącznika, który stanowi, że przepisy załącznika nie naruszają praw i obowiązków pielęgniarki POZ i położnej POZ do realizacji zadań i stosowania procedur wynikających z odrębnych przepisów.

Należy podkreślić, że przepisy ustawy o zawodach oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 listopada 2007r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez

pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. Nr 219, poz. 1540) są przepisami szczególnymi (lex specialis), które należy stosować w pierwszej kolejności. Fakt, iż Minister Zdrowia ograniczył w rozporządzeniu z dnia 20 października 2005r. zakres zadań pielęgniarki poz w zakresie cewnikowania wyłącznie do kobiet nie stoi w sprzeczności z rozporządzeniem z 2007r., albowiem istotnym jest cytowany wcześniej zapis części III załącznika 2 do w/w rozporządzenia.

Powołana częstokroć opinia Konsultanta Krajowego do spraw Urologii – Pana prof. dr hab. Andrzeja Borówki wydaje się być wyjątkowo zachowawcza, skoro konsultant krajowy uzależnia cewnikowanie mężczyzn przez pielęgniarkę od obycia przez w/w „odpowiedniego przeszkolenia” i wyłącznie na pisemne zlecenie lekarza. Powyższa opinia sprzeczna jest z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie, a mianowicie przepisami wspomnianego wyżej rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 listopada 2007r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. Nr 219, poz. 1540).

Iwona Choromańska

radca prawny